

DISSENYEM
BARRI
VEÏNAT
VIDA
CARRER
COMERÇ

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Promogut per

Disseny Hub
Barcelona

Desenvolupat per

Dissenyem Comerç

Introducció

Equip

Objectius

Investigació

Prototipat

Briefings

Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Context

L'aproximació a la realitat urbana ja no és fixa i estàtica sinó més aviat flexible i dinàmica. L'ambigüitat, l'excepcionalitat, el desordre, les turbulències i les dinàmiques no lineals, creixen. Els diferents sistemes que conformen les ciutats estan entrellaçats i els seus problemes i les seves necessitats exigeixen un tractament en què aquests sistemes cooperin, simultàniament, en cadenes de fluxos i xarxes.

Motivació

La necessitat que motiva aquest projecte és la de donar un impuls a aquell comerç de Sarrià que, quotidianament s'anomena 'de barri' o 'de proximitat', i fer-ho a través del pensament creatiu.

El punt de partida és establir una relació entre la idea de 'proximitat' i allò que conforma l'espai públic, el seu ús: els carrers, les places, el veïnat, les activitats que s'hi fan, la vegetació, el mobiliari urbà, la llum, els colors, etc. L'estudi d'aquesta relació desemboca amb la premissa que, la qualitat de l'espai públic té un impacte directe sobre la qualitat del comerç, i al revés. Així doncs, comerç de proximitat i espai públic, es necessiten per assolir una excel·lència que definim en termes de benestar i sostenibilitat social i medio-ambiental.

Dissenyem Comerç

Introducció

Equip

Objectius

Investigació

Prototipat

Briefings

Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Participants

Anna
Bach

Arquitecta i docent

Sara
Barrull

Estudiant de disseny

Noelia
Candón

Estudiant de disseny

Martí
Delclòs

Estudiant de disseny

Anna
Majó

Dissenyadora i docent

Aura
Olivan

Estudiant de disseny

Amir
Rodergas

Estudiant de disseny

Mònica
Ruiz

Estudiant de disseny

Hem treballat en el projecte un equip multidisciplinari format per dues docents, sis estudiants de tercer i quart curs de Grau en disseny i cinc col.laboradors externs que ens han donat suport en tasques específiques.

Col.laboradors

Sit Cantallops

Il.lustradora

Nil Vila

Programador

Cansons Studio

Estudi de Grabació

Marc Mittenhoff

Editor vídeo

Pau Vinyals

Narrador

Dissenyem Comerç

Introducció
Equip
Objectius
Investigació
Prototipat
Briefings
Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Repte

El projecte respon a l'encàrrec de generar propostes per a la **dinamització i potenciació del comerç del barri de Sarrià** des de perspectives i estratègies creatives.

Mitjançant l'exploració in situ, ens proposem identificar propostes de millora per enfrontar els reptes i oportunitats del comerç de Sarrià després de la pandèmia.

Motivacions

- (1) Apropar estudiants de disseny i comerços de Barcelona per a la visibilització dels valors del comerç de proximitat i del disseny.
- (2) Elaborar propostes per a impulsar el comerç de proximitat a la ciutat de Barcelona a partir d'una mirada transversal que inclogui temes de comunicació, serveis, esdeveniments, senyalització, amb especial èmfasi en la reactivació del comerç post-COVID 19.
- (3) Incloure en el procés de disseny als diferents agents, estudiants, comerciants i veïns a través d'accions creatives que es puguin desenvolupar en espais públics del territori.
- (4) Donar visibilitat al projecte i compartir el procés amb la ciutadania.
- (5) Explotar el disseny des del punt de vista estratègic com a resultat de l'anàlisi del barri i les seves oportunitats de millora.

Dissenyem Comerç

Introducció
Equip
Objectius
Investigació
Prototipat
Briefings
Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Comerç de barri i espai públic

Entenem els adjectius 'de barri' i 'de proximitat' per la relació que el comerç estableix amb l'espai públic. Per tant, **la qualitat de l'espai públic té impacte sobre el comerç.**

El comerç necessita un espai públic de qualitat i l'espai públic necessita un comerç de qualitat: comerç i espai públic es necessiten.

La relació entre activitat comercial i espai públic és tan antiga com el propi concepte de ciutat. El comerç ha sigut històricament un element constitutiu de l'espai públic atès que la seva funció s'associa indissolublement a la vida urbana.

L'intercanvi que es produeix en el cas del comerç de barri genera una activitat social que facilita la trobada ciutadana. L'activitat comercial assoleix tal grau d'importància a Sarrià que pot arribar a considerar-se una activitat pública; per això desplaçem el focus de la investigació del comerç a l'espai públic, aproximant-nos (1) a l'espai públic com a context dinamitzador del comerç i (2) als efectes d'aquests contextos físics de les ciutats sobre els comportaments de les persones i les seves interaccions.

Cites

Disseny

“L'índex d'atractivitat de l'entorn urbà s'associa a la provisió d'equipaments públics: els carrers més desitjables tenen un millor accés a parcs, voreres i presència de mobiliari urbà.”

Arianna Salazar

Geografia

“En un carrer viu influeixen dues condicions: la sensació de seguretat i la diversitat. La seguretat atrau el pas de gent i l'ús freqüent d'un carrer comporta que aquest sigui més segur.”

Àngels Pérez

Sociologia

“L'estudi dels fluxos permet una percepció no constant ni estàtica de l'espai en què el comportament dels objectes comença a repensar-se de manera fluida, dinàmica i elàstica.”

Montserrat Pallarès

Economia

“Les noves condicions d'ús de l'oci reconcilien l'activitat comercial amb l'ús del lleure com una activitat no purament utilitària sinó una activitat més complexa de gaudi de l'oci.”

José Ma Ezquiaga

Urbanisme

“Per tal de compatibilitzar els usos de l'espai públic s'ha de realitzar una transició gradual des dels espais vinculats a l'habitatge i al comerç fins a les places o avingudes.”

Zaida Muxí

Pedagogia

“A la ciutat individualitzada calen solucions més socials, afavoridores de la participació, amb implicació de tothom i que tornin a contemplar els nens i nenes com a membres actius.”

Francesco Tonnucci

Treballem a partir de les aportacions citades per tal d'expandir el nostre marc de pensament.

Idea força

No només busquem que es consumeixi més, sinó que es consumeixi millor mitjançant l'estratègia de **potenciar els fluxos de gent** i la identitat de l'espai públic del barri.

Alineada amb el nostre posicionament com a professionals del disseny i la innovació crítica, la idea força que motiva aquest projecte és la d'enfortir la utilització de l'espai públic com a base social de comunicació ciutadana, expressió col·lectiva i engranatge urbà que contribueixi a la dinamització del comerç.

Si entenem la combinació d'espai públic i activitat comercial com un dels fonaments de la ciutat, la complicitat entre el comerç, espai públic i ciutadania resulta essencial. Desenvolupar el potencial comercial de Sarrià no es pot fer d'esquena a les seves implicacions socials, culturals i afectives, per això considerem oportú enfortir el teixit comercial del barri promovent valors de sostenibilitat social i medioambiental.

Preguntes - Hipòtesis

Pregunta 1.

Estem davant d'un **model de consumisme en crisi?**

La situació de la societat barcelonina respecte a la seva estructura de despeses i consum de béns i serveis es pot definir com la d'una societat de consum madura. Davant la culminació de la societat de consum de masses, tot sembla indicar que s'està gestant un nou model de consum més dual, desarticulat i transaccional que afavoreix als petits establiments de barri.

La pandèmia del COVID-19 ha modificat els nostres hàbits, també respecte al consum. Amb un sentit de pertinença i col.laboració incrementat, creiem que el consum de proximitat i la producció local es poden veure privilegiades en aquest nou context.

Preguntes - Hipòtesis

Pregunta 2.

Què determina la **bona salut del comerç** del barri de Sarrià?

L'activitat comercial no és homogènia a tot Sarrià. Les àrees més dinàmiques del barri, principalment agrupades al llarg de l'Eix de Major de Sarrià i els seus carrers adjacents, són aquelles que atrauen més comerciants i clients. Aquest major fluxe de persones fa que una ocupació alta estigui directament relacionada amb una bona salut comercial, així com un model de barri que tingui en compte l'ús comercial dels carrers.

Revitalitzar l'espai públic mitjançant accions pels veïns és una bona manera de millorar l'índex d'atracció comercial de Sarrià. Per això, concloem que el què determina la bona salut dels comerços de barri és el fet que formin part d'un entramat social viu / agradable / curós / funcional dissenyat a partir d'una visió que integri economia, mediambient i benestar.

Preguntes - Hipòtesis

Pregunta 3.

Què entenem per **entramat social viu / agradable / curós / funcional?**

L'experiència que tenim de Sarrià està influenciada per les comoditats i qualitats del seu entorn construït. Perquè un espai resulti desitjable, ha de ser capaç d'aportar un bé comú pel benestar de l'ésser humà i la resta d'espècies.

Activitats no vinculades al fet productiu, sinó de naturalesa pública i cívica (seure, descansar, anar al bany, beure aigua neta, respirar aire no contaminat, divertir-se sense consumir, passejar sense mullar-se quan plou), millors accessos a parcs, més espais verds i vegetació, carrers fàcilment transitables, voreres més amples, diversitat en els establiments comercials i presència de mobiliari urbà ho fan possible.

Preguntes - Hipòtesis

Pregunta 4.

Al barri de Sarrià, **n'hi ha**? Quants?
Com són?

Al barri de Sarrià trobarem múltiples i variades situacions en què la caracterització d'entramats socials vius / agradables / curosos / funcionals es compleix, espais que només són capaços de generar entramats socials dèbils i per últim, zones sense entramats socials, generant desigualtats i discontinuïtats en l'espai públic.

Orientem aquesta investigació a la identificació dels espais de Sarrià capaços de desenvolupar el seu rol integrador com a eina de cohesió social per tal de fer-los extensibles a la resta del barri.

Aproximació al Barri de Sarrià

Per tal d'identificar aquests entramats, ens fixem en tres esferes de l'espai públic: els seus elements físics, les atmosferes i les activitats no productives que s'hi desenvolupen.

Totes elles estan afectades pel seu entorn immediat, principalment constituït d'habitatge, centres de formació, equipaments socio-sanitaris i espais d'oci i cultura.

Vegetació pública

Vegetació prestada

Entorn construït

Mobiliari urbà

Desplaçar-se

Relacionar-se

Descansar

Dissenyem Comerç

Introducció
Equip
Objectius
Investigació
Prototipat
Briefings
Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Eina digital

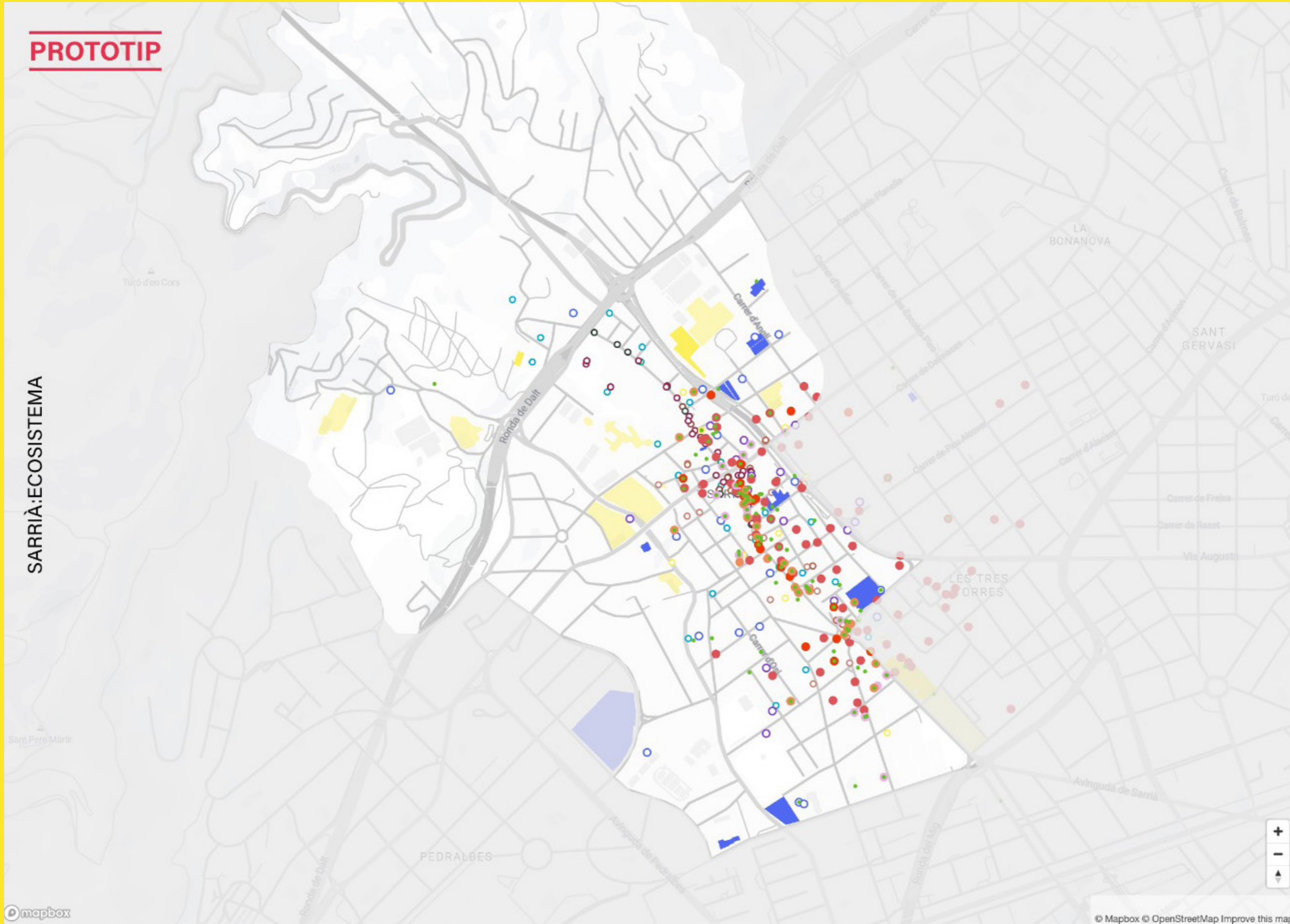
Per tal d'explorar la relació entre comerç i espai públic del barri de Sarrià desenvolupem el prototip **SARRIÀ:ECOSISTEMA**, una eina digital que ens permet una aproximació a la realitat urbana del barri flexible i dinàmica.

La fragmentació dels fenòmens urbans no resulta possible quan els sistemes estan entrelaçats; entendre el teixit de Sarrià exigeix un tractament en què cooperin diversos sistemes simultàniament.

Per fer-ho, posem en marxa i a disposició pública SARRIÀ:ECOSISTEMA, una eina digital que, mitjançant capes d'informació digital, ens descobreix l'espai urbà de Sarrià. Gràcies a les dades introduïdes i al seu sistema de filtratge ens permet visualitzar les diverses activitats que tenen lloc al barri fent evident les dispersions, els desbordaments i les discontinuïtats pròpies de la zona.

PROTOTIP

SARRIÀ: ECOSISTEMA

- ✓ Comerços i serveis
 - ✓ Eix Sarrià
 - > ✓ Alimentari
 - > ✓ No alimentari
 - > ✓ Moda
 - > ✓ Restauració
- > ✓ Equipaments socio-sanitaris
- > ✓ Centres de formació
- > ✓ Oci i cultura
- ^ ✓ Espai públic
 - ^ ✓ Activitats
 - ✓ Esperar 📍
 - ✓ Descansar 📍
 - ✓ Passejar 📍
 - ✓ Relacionar-se 📍
 - ✓ Fer esport 📍
 - ✓ Jugar 📍
 - ✓ Desplaçar-se 📍
- > ✓ Elements físics

- Comerç
- Comerç d'Eix Sarrià
- Espai públic
- Oci i cultura
- Equipaments socio-sanitaris
- Centres de formació

Dissenyem Comerç

Introducció
Equip
Objectius
Investigació
Prototipat
Briefings
Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Oportunitats de millora

L'investigació i el prototipat de l'eina digital ens han permès detectar **cinc oportunitats de disseny per activar l'espai públic** i així impulsar el comerç del barri de Sarrià.

Aquestes propostes són ambiciosos i requereixen la implicació de l'Ajuntament i els diferents agents del barri. La il·luminació nadalenca serveix de referent existent d'aquest tipus d'actuacions on el sector comercial i el sector públic sumen esforços per actuar a l'espai públic.

Les propostes pretenen ser invitacions a imaginar noves maneres lleugeres i potencialment efímeres per activar l'espai públic. No pretenen ser projectes de disseny formalitzats, sinó una reflexió de com potenciar l'ús dels carrers i places de Sarrià millorant la vida dels veïns i veïnes i reforçant una identitat pròpia del barri, atractiva també per gent de la resta de la ciutat.

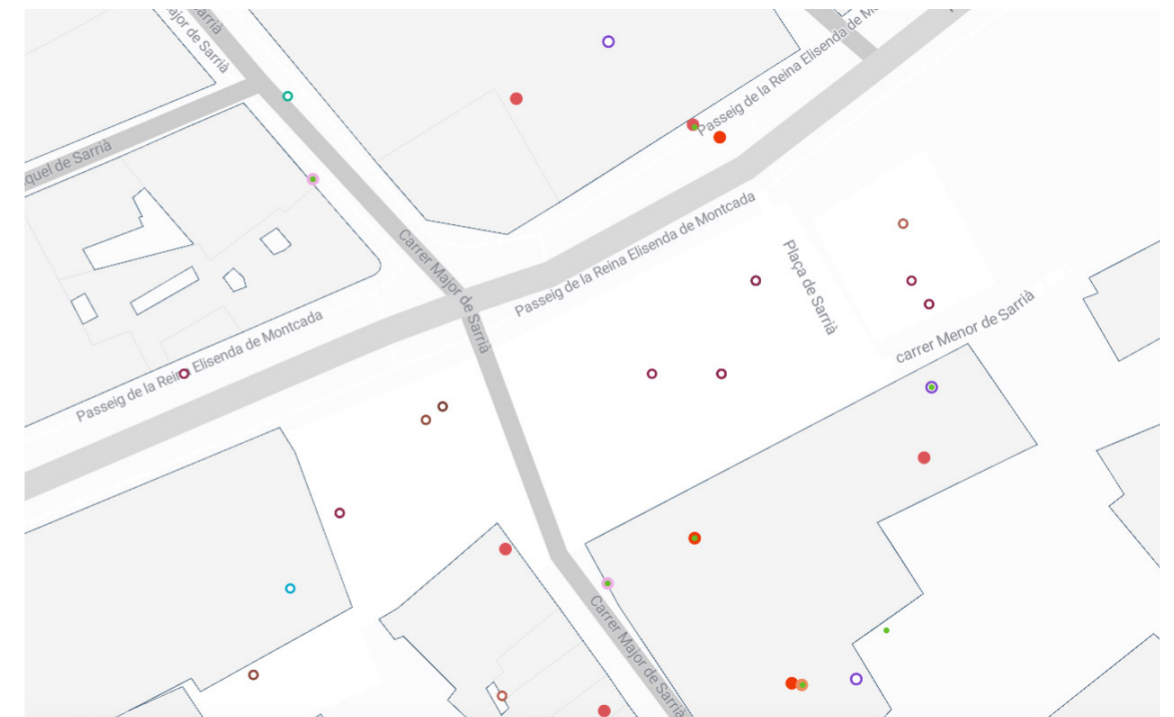

Coneixement

Proposta 2.

Amb l'objectiu de compartir coneixement expert i establir així noves relacions interpersonals al barri basades en l'aprenentatge recíproc, proposem dissenyar un **programa d'activitats** basat en els diferents camps de coneixement professional que tenen els comerciants del barri.

Per exemple: jardineria, pastisseria, gestoria, perruqueria, etc. L'ús de l'espai públic i obert com la Plaça de Sarrià d'escenari, obre i apropa aquest coneixement a la ciutadania.

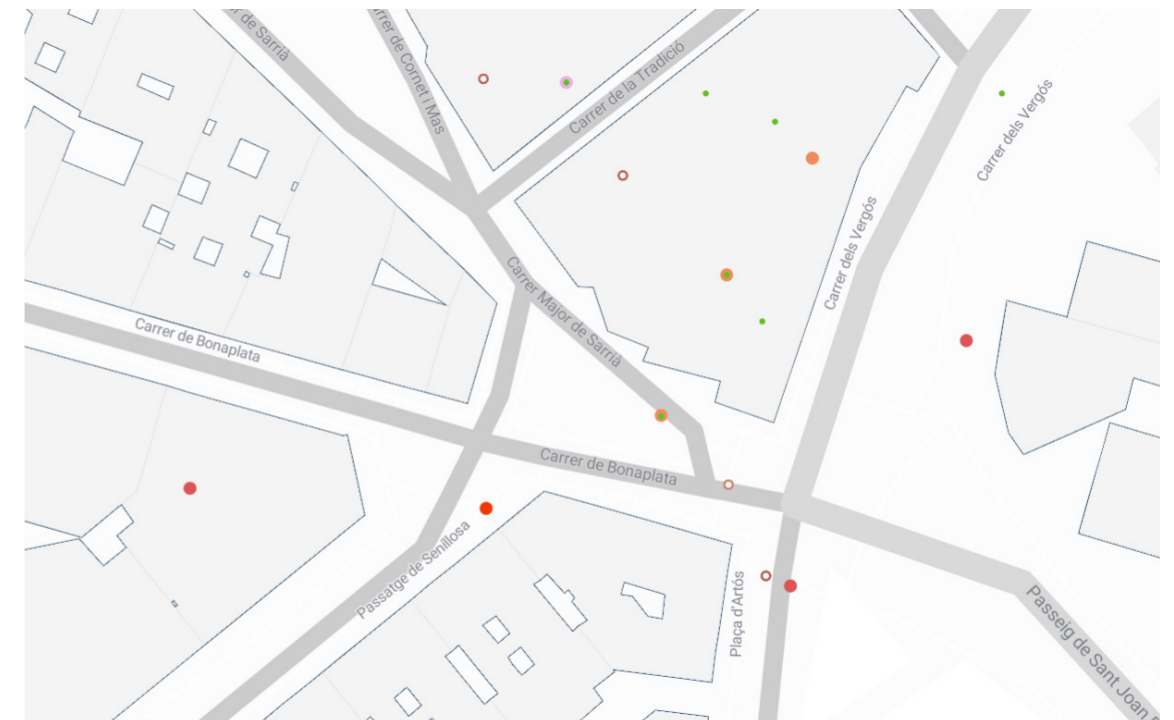

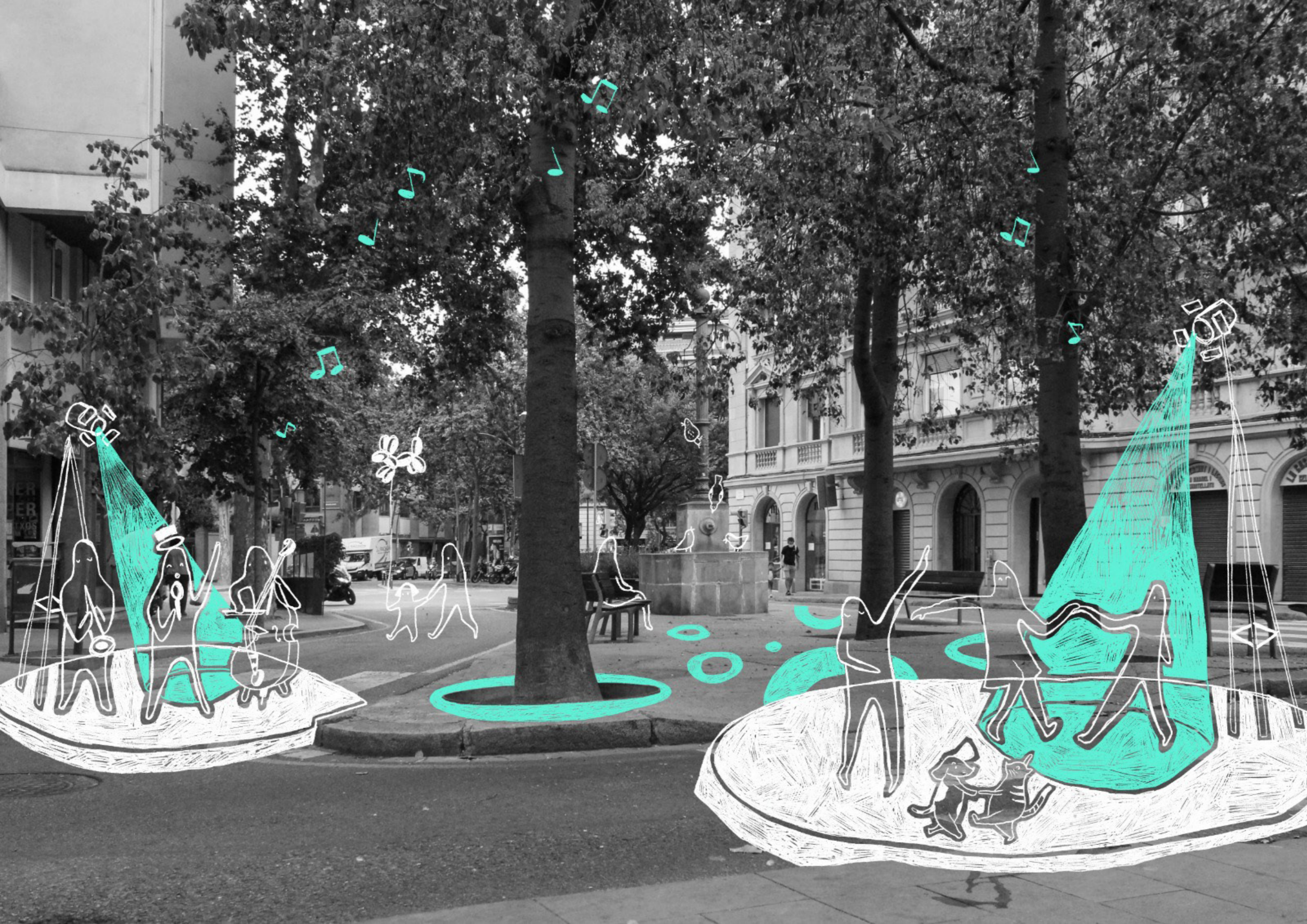
Voreres

Proposta 3.

Amb l'objectiu de la pacificació dels carrers es planteja una intervenció d'**eixamplament tàctic de voreres** que sigui flexible i permeti canviar l'ús dels carrers, per exemple entre setmana i els cap de setmana.

Es proposa col·locar estratègicament una sèrie de tarimes mòbils a alguns passos de viannants per tal de tallar provisionalment alguns carrers. Aquestes tarimes podran acollir activitats de joc i lleure. A part es planteja una intervenció més permanent però subtil en les zones ja peatonalitzades. Els cercles pintades o amb un paviment diferenciat conviden a utilitzar les voreres d'una manera imaginativa.

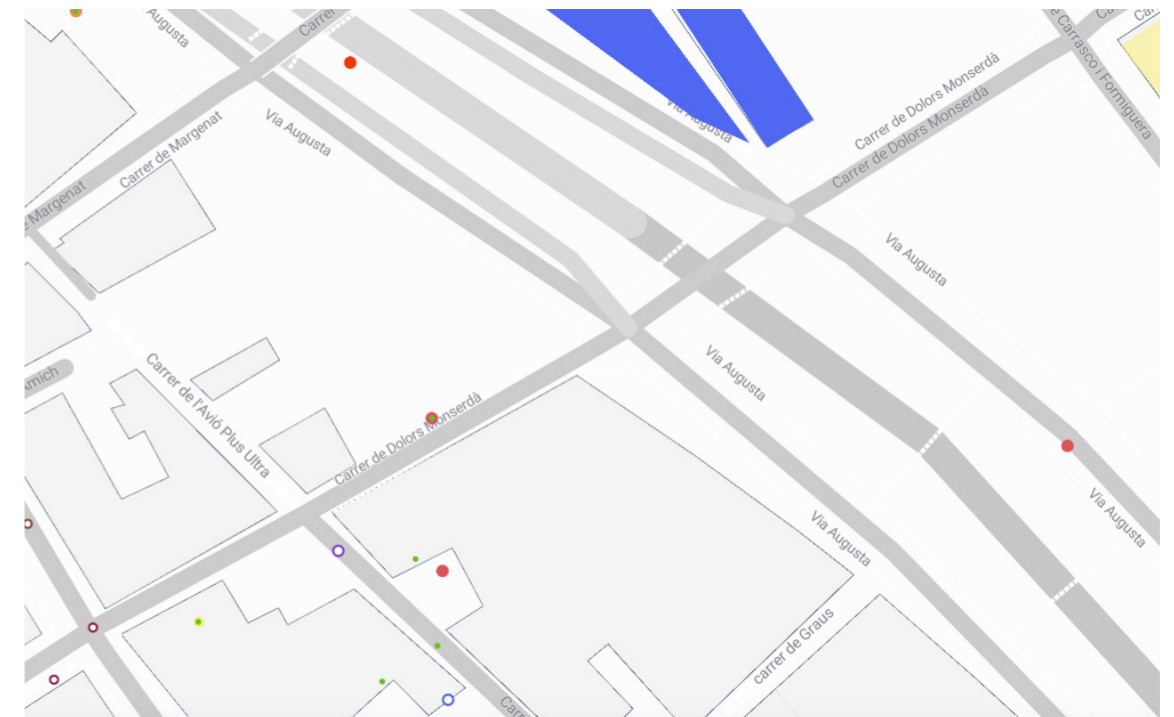

Il.luminació

Proposta 4.

Amb l'objectiu de crear llocs amb una identitat potent i una capacitat de convidar a gaudir de l'espai públic de Sarrià, inclús a la època més fosca de l'any, es planteja una **estratègia d'il.luminació**.

La idea és significar alguns llocs del eix, com per exemple la Plaça d'Amich, aprofitant l'enllumenat existent. Per tamitzar i suavitzar la llum dels fanals es proposa la instal.lació d'unes pantalles translúcides i de colors càlides a una cota més propera a la gent. Aquests "núvols" de llum conviden a apropar-se i així activen llocs que aparentment no tenen un atractiu o caràcter específic.

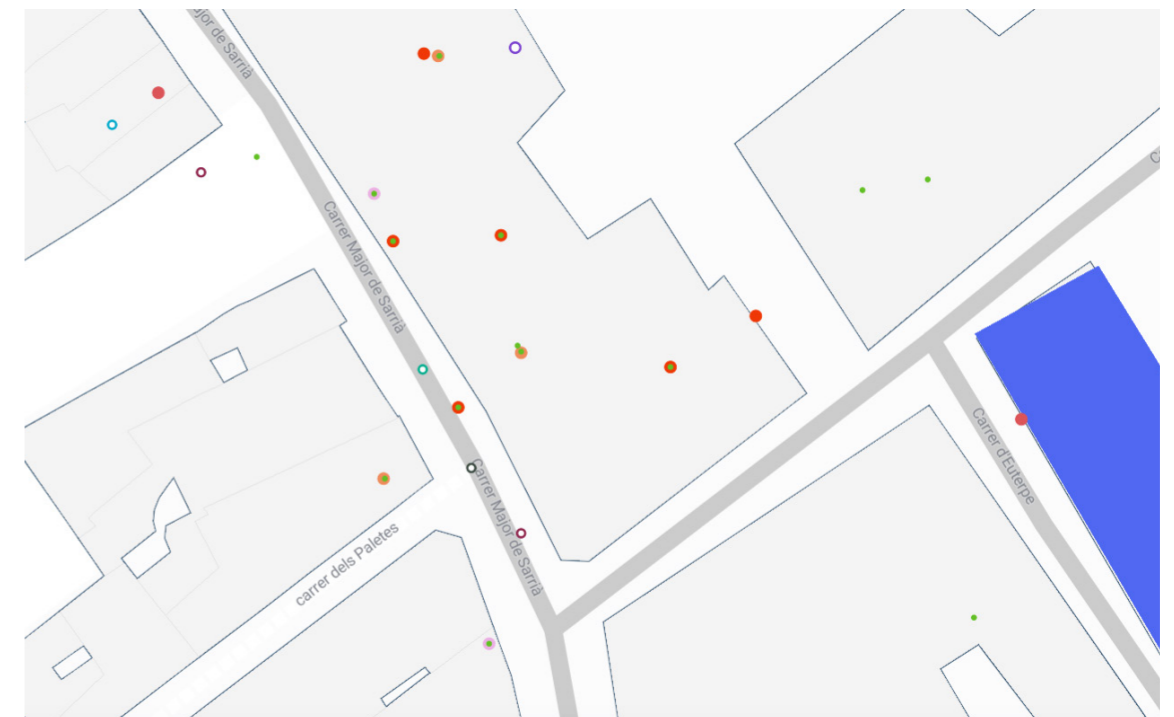

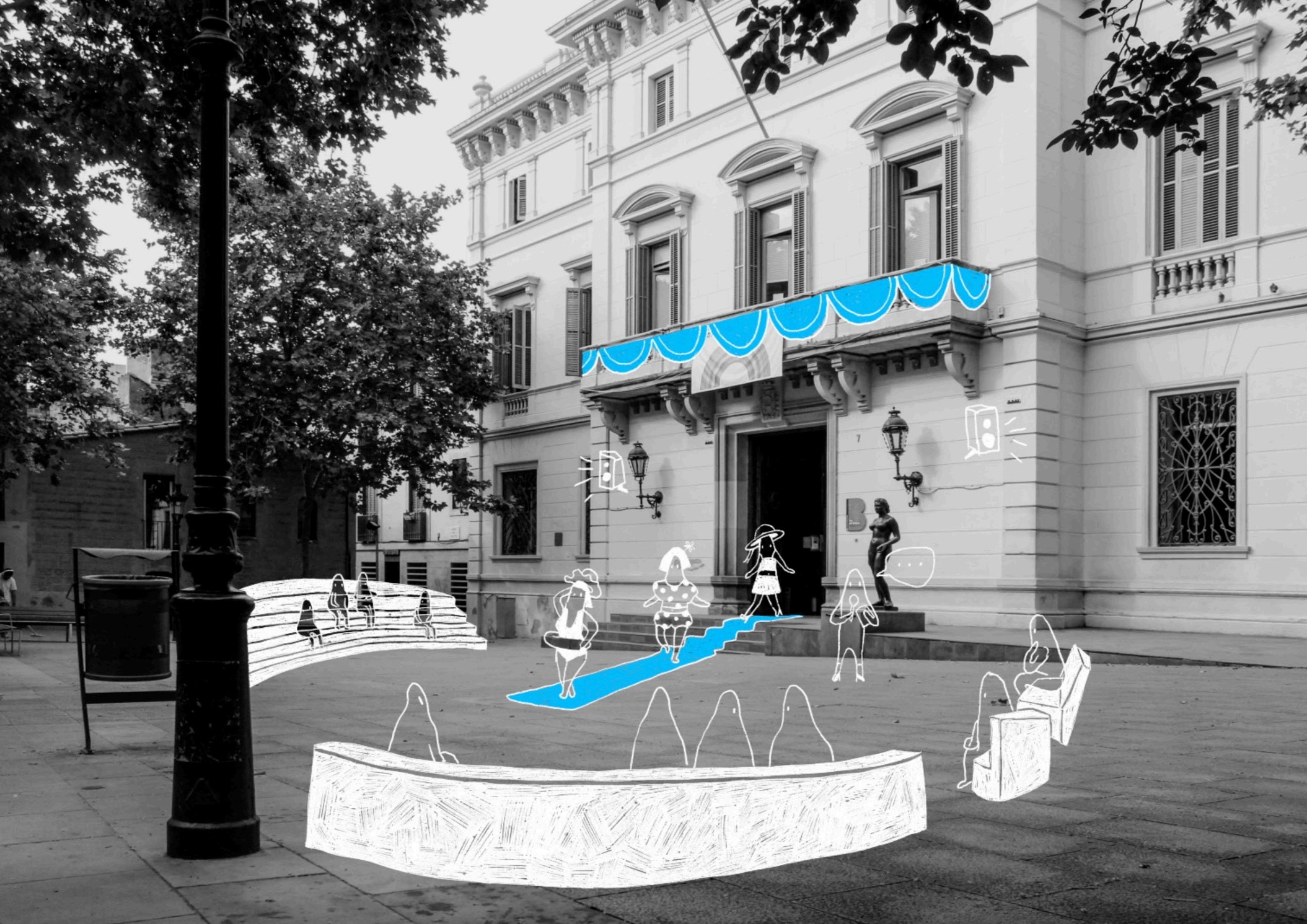
Mobiliari urbà

Proposta 5.

La proposta és plantejar una sèrie d'objectes que conformin un **nou mobiliari urbà** lleuger i mòbil que tingui la capacitat de potenciar l'activitat cultural i ciutadana.

El mobiliari forma un conjunt a base de fragments que poden funcionar tant de grades com d'escenari. El conjunt permet la celebració de petites actes, espectacles o assemblees. Afegint cadires o movent les peces aquest mobiliari s'adapta a múltiples formats (trucs de màgia, cant coral, titelles, lectures de poesia, teatre de petit format...).

SARRIÀ: ECOSISTEMA

Els estudiants del Grau de Disseny d'EINA participen en el projecte 'Dissenyem Comerç', impulsat per l'Ajuntament de Barcelona, Barcelona Activa i Disseny Hub Barcelona, amb l'objectiu de dinamitzar el comerç de barri o de proximitat a Barcelona, concretament l'Eix Comercial de Sarrià, a través del pensament creatiu.

Dissenyem Comerç

Introducció
Equip
Objectius
Investigació
Prototipat
Briefings
Conclusions

EINA x Eix Comercial de Sarrià

Conclusions

La creació d'entremats socials, vius, agradables, curiosos, funcionals, sostenibles al barri de Sarrià... aquesta és la responsabilitat que li hem atorgat al disseny al posar-lo al servei de l'associació de comerciants de l'Eix de Sarrià.

El desenvolupament de l'eina digital SARRIÀ:ECOSISTEMA ens ha permès identificar aquells punts potencialment desitjables on hem projectat 5 briefings d'accions de millora, propostes fàcilment escalables que entenem com a idees facilitadores de millores permanents, actuacions per ser dirigides des de l'Ajuntament o iniciatives més puntuals i festives per part dels comerços, amb el suport de l'administració.

Amb tot, el nostre projecte obre el camí a pensar en un barri més col.laboratiu i distribuït on el comerç jugui un paper fonamental. Mitjançant la dissolució dels límits entre comerç i barri trobem nombroses oportunitats per servir al bé públic.

E I
N A

EINA x Eix Comercial de Sarrià